

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА

NO.31 (3103)

ЧАЦВЕР, 21 жніўня, 2008

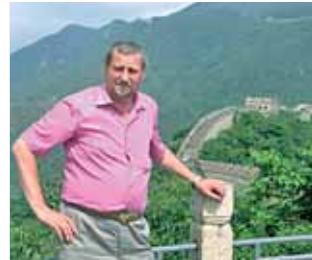
ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Энергія для развіцця
Беларусь выступіла з ініцыятывай стварыць механізм для забеспячэння доступу ўсіх краін да сучасных тэхналогій энергаэфектыўнасці **Стар. 2**

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Ключы да лепшага разумення
Уражанні жывапісца Валерыя Шкарубы, прывезеныя з Кітая **Стар. 4**

Краіны становяцца бліжэй

Мінск і Абу-Дабі наладзілі авіязносінны

Міхась Грамыка

— Адкрыццё прамых авіяносін паміж Мінскам і Абу-Дабі — гэта ўвасабленне ў жыццё тых дамоўленасцяў, якія былі дасягнуты на самым высокім узроўні падчас леташняй сустрэчы прэзідэнтаў нашых дзяржаў, — сказаў на прэс-канферэнцыі намеснік міністра замежных спраў Беларусі Андрэй Еўдачэнка. — Беларусь і Аб'яднаныя Арабскія Эміраты ўжо завязалі перспектыўнае супрацоўніцтва ў розных сферах: навуцы, будаўніцтве, тэхніцы, нерухомасці, турызме. Аб'ём таваразвароту складае 30-40 мільёнаў долараў у год, абмяркоўваюцца інвестыцыйныя праекты на суму да 2 мільярдў долараў. Спадзяюся, авіярэйс умацуе нашы кантакты не толькі з Эміратамі, але і з іншымі краінамі Персідскага заліва.

Паветраны маршрут у Мінск праклала нацыянальная авіякампанія Арабскіх Эміратаў “Etihad Airways”. Самалёты будуць лётаць двойчы на тыдзень, па аўторках і чацвяргах. А да канца года дадасца трэці рэйс.

— Адносіны паміж Арабскімі Эміратамі і Беларуссю сёння моцныя як ніколі, і мы рады, што маем да гэтага дачы-

Экіпаж лайнера з Эміратаў у Нацыянальным аэрапорце “Мінск” сустракалі гасцінна

ненне, — заўважыў Гірт Бовен, віцэ-прэзідэнт кампаніі “Etihad Airways”. — Авіярэйс пашырыць не толькі дзелавыя кантакты, але і ажывіць турыстычную сферу. Наша турыстычнае падраздзяленне ўжо распрацавала спецыяльныя маршруты па Беларусі.

Па меркаванні намесніка міністра спорту і турызму Бе-

ларусі Часлава Шульгі, гасцям з Эміратаў будзе вельмі цікавай беларуская прырода, а таксама змяня віды спорту (бо снег і лёд для жыхароў пустыні як цуд). Распрацоўваюцца і сумесныя туры па Беларусі і суседніх дзяржавах. А неўзабаве ў Абу-Дабі плануецца адкрыццё турысцка-інфармацыйнага цэнтра нашай краіны.

Разам з тым і для беларускіх падарожнікаў Эміраты становяцца бліжэй. Па інфармацыі Часлава Шульгі, за апошнія тыдні амаль усе тураператары Беларусі зацікавіліся новым кірункам.

Магчыма, неўзабаве на турыстычным рынку ў Турцыі і Егіпта з'явіцца сур'ёзны канкурэнт.

Духмяная экспазіцыя

Юлія Васняцова

На выставе-кірмашы “Мядовы Спас” можна было паспрабаваць самыя разнастайныя віды мёду.

Выстава праходзіла ў Нацыянальным выставачным цэнтры “БелЭкспа”. Смачную і карысную прадукцыю прадставілі каля 40 беларускіх пчалароў, а таксама госці са шматлікіх рэгіёнаў Расіі і краін СНД.

Выстава была арганізавана такім чынам, каб на ёй можна было набыць і прадукты харчавання, і лекавыя прэпараты на аснове мёду. Жанчын цікавілі і касметычныя сродкі з выкарыстаннем пчалапрадуктаў. Кансультацыі наконт таго, як паправіць сваё здароўе з дапамогай мёду, даваў вядомы ўрач-апітэрапеўт Вячаслаў Мілявы. Бывалыя пчалары з задавальненнем расказвалі тым, хто жадае разводзіць пчол, як правільна глядзець за пасекай і збіраць мёд.

З новым мёдам!

Знаёмства абяцае быць цікавым

Удзельнікі міжнароднага велапрабегу наведваюць экалагічна чыстыя рэгіёны Беларусі

Яўген Нікольскі

Арганізатарамі велапрабегу выступілі галандскі Еўрапейскі цэнтр экалагічнай сельскай гаспадаркі і турызму і польскае грамадскае таварыства “Адпачынак у вёсцы”. Удзел у ім прымае каля 30 чалавек з Бельгіі, Вялікабрытаніі, Галандыі, Польшчы і Францыі.

Мэта акцыі — азнаямленне з прыроднымі славутасцямі і рэгіянальнай культурай Беларусі. Да канца жніўня міжнародная велакаманда пераадолее каля тысячы кіламетраў па

краіне. Удзельнікі экатура плануць наведваць Белавежскую пушчу, даліну Нёмана, Бярэзінскі біясферны запаведнік і Расонскае паазер'е.

Частку трасы ўдзельнікі акцыі плануць пераадолець водным шляхам на байдарках. Падарожнікі будуць сустракацца з мясцовымі жыхарамі, знаёміцца з народнымі традыцыямі, гісторыяй.

Пасля завяршэння прабегу плануецца падрыхтаваць праекты па развіцці экатурызму ў Беларусі з улікам непаўторнай прыроды рэгіёнаў краіны.

ВЕСТКИ

Відавочная эканомія

Уладзімір Васільеў

Наднацыянальны мытны орган для дзяржаў-удзельніц Мытнага саюза — Беларусі, Казахстана і Расіі — будзе сфарміраваны да 2010 года.

Аб гэтым заявіў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Расіі ў Беларусі Аляксандр Сурыкаў на прэс-канферэнцыі ў Мінску. “Ва ўсіх трох краінах саюза ідзе паспяхова ўніфікацыя мытнага заканадаўства, і можна з упэўненасцю сказаць, што да 2010 года будзе створаны наднацыянальны орган, які будзе працаваць толькі на знешнія граніцы Мытнага саюза”, — сказаў дыпламат.

Пасол адзначыў станоўчыя тэндэнцыі ў справе фарміравання Мытнага саюза трох краін. “Будаўніцтва такога саюза вельмі выгаднае, у тым ліку і беларускаму боку”, — падкрэсліў Аляксандр Сурыкаў, патлумачыўшы, што краіна эканоміць амаль 30 працэнтаў на мытных пошлінах.

Упрыгожванне Астраўца

Наталля Кірэйчык

Дзесяць скульптур з'явіцца ў гарадскім пасёлку да яго 540-годдзя

Свята будзе адзначацца ў кастрычніку. Між тым, восем скульптур ужо ўстаноўлены, астатнія зоймуць свае месцы да канца верасня, калі будуць завершаны работы па добраўпарадкаванні пасёлка.

Дзесяць каменных скульптур — вынік пленэру, які праходзіў ў вёсцы Варняны Астравецкага раёна. Міжнародны пленэр, які таксама быў прымеркаваны да 540-годдзя пасёлка, праходзіў на Астравеччыне ўпершыню. У ім удзельнічала 10 майстроў з Беларусі і Расіі. Спецыяльна для пленэра былі прывезлі 10 камянёў агульнай вагою больш за 20 тон. Скульптары самі выбралі месца для размяшчэння сваіх работ і, зыходзячы з гэтага, прыдумалі, што і як рабіць. У выніку ў гарадскім парку з'явіліся каменныя папарац-кветка, матылёк, чалавек, які адпачывае, арфа і іншыя выявы.

Самым вялікім каменным упрыгожэннем Астраўца стане скульптура “Ідучы” — яе вышыня (разам з металічным пастаментам) 4 метры.

Энергія для развіцця

Беларусь выступіла з ініцыятывай стварыць механізм для забеспячэння доступу ўсіх краін да сучасных тэхналогій энергаэфектыўнасці

Галіна Грышановіч

Такую прапанову агучыў намеснік міністра замежных спраў Беларусі Віктар Гайсёнак на трэцяй Міжнароднай міністэрскай канферэнцыі па развіцці супрацоўніцтва з краінамі з сярэднім узроўнем даходаў, якая праходзіла ў Намібіі. Віктар Гайсёнак заклікаў удзельнікаў канферэнцыі падтрымаць прапанову Беларусі аб правядзенні ў канцы 2008 або пачатку 2009 года тэматычных дэбатаў Генеральнай Асамблеі ААН па гэтым пытанні.

Выступаючы ў якасці асноўнага дакладчыка на круглым stole па энергіі для ўстойлівага развіцця, Віктар Гайсёнак падзяліўся беларускім вопытам рэфармавання энергетычнага сектара, а таксама вырашэння праблем стабільнага энергазабеспячэння. Доклад выклікаў вялікую цікавасць прадстаўнікоў многіх краін, якія таксама шукаюць шляхі забеспячэння энергіяй для ўстойлівага развіцця.

Лукомльская электрастанцыя — адна з тых, якія даюць энергію для краіны

У Намібіі кіраўнік беларускай дэлегацыі сустрэўся з генеральным дырэктарам Арганізацыі ААН па прамысловым

развіцці (ЮНІДА) Кандэ Юмкелам, які падтрымаў ініцыятыву Беларусі аб правядзенні тэматычных дэбатаў Генеральнай

Асамблеі па пытаннях доступу да тэхналогій энергаэфектыўнасці, новых і аднаўляльных крыніц энергіі.

Мы памятаем...

Чарнобыльскія падзеі адлюстраваны ў музейнай экспазіцыі ў Брагіне

“Зала Ігнаценкі” ў Брагінскім музеі

Таццяна Шуркілава

Перш за ўсё экспазіцыя прысвечана герою-пажарніку, ураджэнцу Брагінскага раёна Гомельскай вобласці, Герою Украіны Васілю Ігнаценку. У ноч з 25 на 26 красавіка 1986 года, калі ўспыхнуў пажар на чацвёртым энергаблоку Чарнобыльскай АЭС, ён быў у ліку першых, хто падняўся на дах палаючага рэактара. “Гэтыя трагічныя падзеі і паслужылі асновай для стварэння новай залы музея”,

— растлумачылі спецыялісты.

Сярод прадстаўленых экспанатаў — фотадакументы, кнігі аб подзвігу Васіля Ігнаценкі, карціны беларускіх мастакоў, а таксама матэрыялы аб міжнародным супрацоўніцтве па чарнобыльскай тэматыцы. У зале музея знаходзіцца зменшаная копія бюста героя-пажарніка (арыгінальная аўтарская работа ўсталявана на цэнтральнай плошчы Брагіна), а таксама відэаматэрыялы, якія апавядаюць аб аварыі на ЧАЭС. Цяпер у фондах музея знаходзіцца дзесяць відэафільмаў, якія распавядаюць аб катастрофе і яе героях. Хроніку тых падзей могуць убачыць наведвальнікі музея ў спецыяльна абсталяванай дэманстрацыйнай зале.

Ідэя “залы Ігнаценкі” распрацавана паводле праекта міжнароднай Праграмы “Супрацоўніцтва для рэабілітацыі” (CORE) пры ўдзеле Беларускай праваслаўнай царквы, аддзела культуры Брагінскага райвыканкама, Гомельскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях.

Будзьце здаровы!

Каля 30 медыцынскіх устаноў Мінска далі пацыентам магчымасць заказваць талоны да ўрача праз Інтэрнэт.

Так рэалізуецца праграма па павышэнні даступнасці, паляпшэнні якасці медыцынскага абслугоўвання насельніцтва. У паліклініках

з’явілася многаканальная тэлефонная сувязь, работа рэгістратур арганізавана па прынцыпе “аднаго акна”, кампутарызаваны сталы даведка.

Да канца года плануецца завяршыць інфарматызацыю мінскіх паліклінік, укамплектаваць іх вузкімі спецыялістамі.

Віня-Пых загаварыў па-беларуску

У брытанскім пасольстве ў Мінску адбылася прэзентацыя папулярнай кніжкі Алана Мілна

Адам Мальдзіс

Мядзведзік Віня-Пых, створаны ўяўленнем англійскага празаіка, мае сваіх суродзічаў у многіх краінах свету. Толькі яны па-рознаму там называюцца. У Расіі — гэта любімы герой дзяцей Віні Пух, у Польшчы — Кубусь Пухатка. У Варшаве нават ёсць вуліца яго імя. Па-беларуску ж, лічыць перакладчык Віталь Воранаў, мядзведзіка з кніжкі Алана Мілна найлепш называць Віня-Пых. Гэта найбольш адпавядае арыгіналу, бо ў англійскай ён найперш пыхкае.

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Вялікабрытаніі ў Беларусі Найджэл Гулд-Дэвіс па-беларуску павіншаваў прысутных на вечарыне з радаснай падзеяй: нарэшце беларускія дзеці цяпер пазнаёмяцца з мядзведзікам, любімым ва ўсім свеце. І запрасіў гасцей частавацца “гарбагай з мёдам”, які любіў і Віня-Пых. Дадаў, што брытанскае Пасольства, арганізуючы прэзентацыю, пайшло ўслед за шведскай амбасадай, якая парадавала дзяўчынак, а,

і хлопчыкаў знаёмствам з Пэпі Доўгай панчохай з аповесці Астрыд Ліндгрэн, збеларушчанай Дзмітрам Плаксам.

— Як добра было б, — разважаем мы, стоячы з кубкамі смакавітай гарбаты ў руках, — калі б кожнае пасольства ў Беларусі садзейнічала выхаду на беларускай мове лепшага твора сваёй дзіцячай літаратуры! Цэлая бібліятэка атрымалася б! Беларусам у адказ таксама ёсць, напэўна, што прапанаваць — і з прозы, і з паэзіі, і з драматургіі. Напрыклад, “Несцерку” Віталія Вольскага, — найперш прыйшло ў галаву..

Але тут гаворку перапыняе выступленне перакладчыка — спачатку беларускае, а потым англійскае. Віталь Воранаў цяпер вучыцца ў Познанскім універсітэце. Узначальвае беларускае змяляцтва.

— І які ж цяпер галоўны клопат вашай суполкі? — пытаюся ў яго.

— Усяляк стараемся, каб у Познані, на Рынку каля Ратушы, стаяў помнік Скарыне. Як вы, ві-

Guten Tag! Добры дзень!

Аліна Грышкевіч

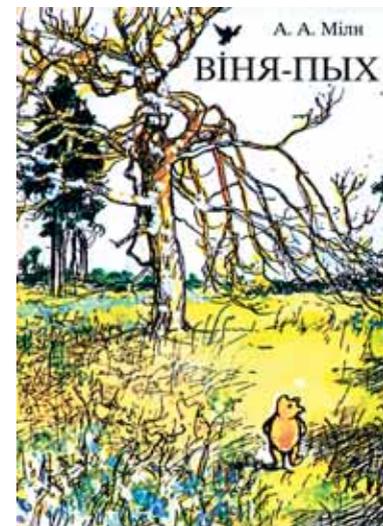
Тыдзень Германіі пройдзе ў Беларусі восенню.

Ужо ў пяты раз пасольства Федэратыўнай Рэспублікі Германіі ў Рэспубліцы Беларусь сумесна з партнёрамі арганізуе падобнае культурнае мерапрыемства. Як расказалі ў пасольстве, мінчане і госці сталіцы змогуць прыняць удзел у канферэнцыях, семінарах, а таксама шматлікіх музычных, літаратурных, кінамаграфічных сустрэчах і нават кулінарных шоу.

Плануецца, што тыдзень стартуе 25 верасня кангрэсам выкладчыкаў нямецкай мовы і германістаў у Мінска дзяржаўным лінгвістычным універсітэце. А ў Беларуска дзяржаўным універсітэце правядуць Дзень Германіі.

Свята нямецкай мовы працянецца ў сталічным Доме дружбы, дзе ў гасцей будзе яшчэ адна магчымасць пазнаёміцца з германскай культурай і літаратурай. А ў сталічных кінатэатрах “Цэнтральны” і “Перамога” пройдзе сапраўдны кінамарафон з паказам лепшых работ нямецкіх рэжысёраў.

Цікавымі абяцаюць быць і літаратурныя чытанні. Прыхільнікі нямецкага музычнага мастацтва змогуць атрымаць асалоду ад арگانнай музыкі на канцэрце ў мінскім Архікафедэральным саборы імя Найсвяцейшай Дзевы Марыі. У праграме Тыдня Германіі запланавана таксама знаёмства з нямецкай кухняй.

Вокладка новай кнігі

даць, ведаеце, наш першадрукар доўга там сядзеў у турме за даўгі свайго брата Івана. Гарадскія ўлады ўжо зацікавіліся нашай ідэяй.

— На вашым месцы, — падкідваю работу, — я пацікавіўся б архіўнымі матэрыяламі пра друкарню Р. Нікульскага, у якой нібыта ў Познані выйшаў “Смык беларускі” Францішка Багушэвіча. Шукаў я калісьці яе сляды — і не знайшоў. То, можа, вам пашчасціць. А што гэта за здымак хлопчыка з мядзведзікам у пачатку кнігі “Віня-Пых”?

— На ім — рэальны хлопчык з Палесся, толькі сёння гэта ўжо сталы чалавек. Фота мы адшукалі.

— Калі ж выйдзе другая частка кнігі пра Віню-Пыха?

— Відаць, у канцы года.

Бяроза — з тых райцэнтраў, якія ў апошнія некалькі гадоў на вачах мяняюць сваё аблічча. Да помнікаў мінуўшчыны, старых вулак, местачковых хацінак дадаюцца новыя, прасторныя плошчы, шырокія вуліцы, катэдры. Вырашаюцца многія сацыяльныя і эканамічныя праблемы. Бяроза — з паселішчаў, якія становяцца лідэрамі ў справе адраджэння малых гарадоў краіны...

Знічкі Анчынны

Бяроза. Ускраіна. Пачатак XX ст.

Алесь Карлюкевіч

Цікавы горад і сваёй мінулай гісторыяй. Тут ёсць што паглядзець, ёсць на што звярнуць увагу. Зазірніце ў Бярозаўскі гісторыка-рэвалюцыйны музей, які месціцца на вуліцы Леніна, 67, — і вы адкрыеце для сябе шмат цікавага з памяці пра ранейшыя часіны. Даведаецеся і пра кляштар картэзіянцаў, які існаваў на паўночна-заходняй ускраіне горада з сярэдзіны XVII стагоддзя да 1831 года. У даведніку "Літаратурныя мясціны Беларусі" (аўтары — Л.Кулажанка, А. Мальдзіс, С. Сачанка) чытаем: "Бярозаўскі кляштар картэзіянцаў... Славіўся перапісчыкамі кніг. У бібліятэцы кляштара захоўвалася 39 рукапісных кніг, у тым ліку 11 псалтыроў, а таксама 2314 друкаваных тамоў. Ад помніка засталіся рэшткі званіцы, брама, будынак шпіталю і частка сцяны агароджы з адной вуглавой вежай..."

Узгадаў я пра бібліятэку кляштара яшчэ і таму, што сёлета ў Брэсце адбудзецца выключна важная падзея. У абласным цэнтры па ініцыятыве Брэсцкай абласной бібліятэкі пройдзе Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя "Берасцейскія кнігазборы: праблемы і перспектывы даследавання". Запланаваная на кастрычнік, гэтая

сур'ёзная сустрэча навукоўцаў, бібліятэказнаўцаў з розных краін свету сапраўды засведчыць асаблівую ўвагу да старасветчыны, да гісторыі кнігі на Берасцейшчыне. З Санкт-Пецярбурга прыедзе доктар гістарычных навук Мікалай Нікалаеў, загадчык аддзела рэдкай кнігі Расійскай нацыянальнай бібліятэкі. З Вільнюса — загадчыца аддзела рэдкай кнігі бібліятэкі Акадэміі навук Літвы Дайва Нарбуціне. З Кракава — прафесар Ягелонскага ўніверсітэта Вацлаў Валецкі. З Кіева — загадчык аддзела старадрукаў і рэдкіх выданняў Нацыянальнай бібліятэкі Украіны імя У. І. Вярнадскага прафесар Галіна Кавальчук. Несумненна, і пра гэта мне расказвала нядаўна намеснік дырэктар Брэсцкай абласной бібліятэкі імя М.Горкага Ала Міхайлаўна Мяснянікіна, пойдзе на канферэнцыі і размова пра колішнія кніжныя скарбы Бярозаўскага кляштара картэзіянцаў.

...Да 1940 года Бяроза наслала другое імя — Бяроза-Картузкая, ці Картуз-Бяроза. Так у гісторыю рэвалюцыйнага руху на Заходняй Беларусі увайшоў і канцэнтрацыйны лагер, заснаваны тут палякамі: Бяроза-Картузкая. Праз лагер якраз, створаны на ўскраіне горада ў 1934 годзе, паяднаны з краем многія гра-

Бяроза. Гандлёвая вуліца. 1916 г.

Бяроза. Казармы і капліца. Пачатак XX ст.

Бяроза. Казармы і шпіталь. 1916 г.

мадскія дзеячы, пісьменнікі. У ліку зняволеных быў украінскі паэт Аляксандр Гаўрылюк. У лагеры ён напісаў і паэму — "Песня з Бярозы". Вязнямі былі таксама публіцыст Сяргей Хмара, польскі літаратар Леан Пастарнак. Канцлагеру прывяціў дакументальную аповесць "Бягом марш..." польскі пісьменнік Міраслаў Мірскі. Як мне асабіста падаецца, даўно трэба катораму з беларускіх выдавецтваў сабраць гэтую лагерную мастацкую спадчыну, гэтыя літаратурныя памятки, згадкі пра лагер разам, у адным томе. Пага-

дзіцеся, таксама застаўся б нашчадкаў яшчэ адзін помнік, яшчэ адзін фрагмент няпростага грамадскага, палітычнага жыцця.

Бярозаўшчына — старонка, якая выплывала, дала крылы многім пісьменнікам, мастакам слова. І сёння пры рэдакцыі мясцовай раённай газеты працуе літаратурнае аб'яднанне, якім кіруе знакаміты берасцейскі журналіст і краязнаўца Яўген Сяленя. У розныя гады да работы літаб'яднання спрычыніліся самыя розныя паэты і празаікі. Сярод іх — і Раіса Баравікова (яна і нарадзілася ў бярозаўскай вёсцы Пешкі), і Святлана Алексіевіч (пачынала свой журналісцкі шлях у мясцо-

Бяроза. Пачатак XX ст.

вай раёнцы), і Ніна Мацяш (цяпер жыве ў горадзе Белаазёрску, зусім непадалёку ад Бярозы), і Зінаіда Дудзюк, і Алесь Разанаў (ураджэнец вёскі Сялец)...

Літаратурная біяграфія Бярозы і Бярозаўшчыны — гэта і няпросты лёс драматурга Міколы Арахоўскага. Ён нарадзіўся ў 1950 годзе ў Сяльцы. Тут і жыў, памёр у красавіку 1997 года. Напісаў шэраг адметных п'ес — "Напярэдадні", "Машэка", "Ку-ку", якія сталі падзейі у тэатральным жыцці краіны. Шкада, што так мала было адведзена часу Міколу Арахоўскаму. Несумненна, талент яго мацней і развіваўся, і ў сваіх драматургічных памкненнях ураджэнец Сяльцы ўзыйшоў бы і на новыя вышыні. Зямляк Міколы Арахоўскага — паэт Алесь Разанаў, які сёння аднаўляе часу Міколу Арахоўскаму. Фенаменальная з'ява ў літаратурным жыцці дваццатага стагоддзя: беларускі паэт паспяхова засвойвае нямецкі літаратурны Алімп!.. З Сяльцы — і празаік Віктар Супрунчук.

Бяроза багатая не толькі ўраджэнцамі, якія засведчылі сябе на ніве прыгожага пісьменства. Родам са старажытнага паселішча — нарадзіўся у студзені 1900 года — вядомы гісто-

рык савецкіх часоў Павел Горын (Каляда). У 1931-36 гады ён з'яўляўся прэзідэнтам Акадэміі навук БССР. Пасля загадкавага кафедрай гісторыі СССР Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Памёр у 1939 годзе. Імя Горына названы вуліцы ў Бярозе і Пружанам.

З бярозаўскай вёскі Агароднікі — удзельнік рэвалюцыйнага руху у Заходняй Беларусі Сцяпан Аляксеевіч Труцько. А з вёскі Першамайская (раней называлася Блудзень) — яшчэ адзін заходнебеларускі барацьбіт Васіль Герасімавіч Ясінскі. Быў сакратаром Бярозаўскага падпольнага райкама КПЗБ. З вёскі Сошыца — Іван Хвядчэня і Макар Скробат. Іван Міхайлавіч быў закатаваны польскай дэфензівай. Праз многія арышты, праз лагер у Бярозе-Картузскай прайшоў і Макар Міхайлавіч...

Калі на памяць прыходзіць гэтыя і шмат якія іншыя імёны заходнебеларускіх рэвалюцыянераў, калі пачынаеш разважаць пра іх лёсы, становіцца зразумелым, якая гэта старонка ў жыцці Бярозы, бярозаўскага краю — гады беларускай акупацыі...

Бяроза. Царква. Пачатак XX ст.

Ключы да лепшага разумення

Уражанні жывапісца Валерыя Шкаруб, прывезеныя з Кітая

Іван Ждановіч

Ён быў у складзе афіцыйнай дэлегацыі на Днях культуры Беларусі, якія прайшлі ў Кітаі напярэдадні Алімпіяды. Што кранула мастака? Я папрасіў Валерыя Шкаруб расказаць пра гэта, так бы мовіць, у алімпійскім фармаце: намалюваць пяць кольцаў-уражанняў.

Марыва

— Быў у Кітаі ўжо другі раз (першы – сем гадоў таму), і заўважыў: сам стан паветра там не такі, як у нас. Яркага сонца практычна не бывае. Пэўна, таму, што вільготнасць вялікая, ды яшчэ смог, хоць кітайцы, кажучы, значна зменшылі яго да Алімпіяды. Сонца ў Пекіне цяжка ўбачыць праз марыва. І над Вялікай кітайскай сцяною яно мутнае-мутнае. Складваецца ўражанне, што ўвесь Кітай у марыве. У любое надвор'е. Гэта, дарэчы, і стварае вобраз Паднябеснай. Там жа, скажам, і ў выяўленчым мастацтве шмат прасторы, паветра. І кітайская паэзія, якую я вельмі люблю, уся з лёгкімі паўтанамі, шматзначнасцямі. Мне падаецца, існуе глыбінная сувязь паміж прыродай і творчасцю кітайскіх мастакоў, музыкантаў, паэтаў. Пабачыўшы рэальныя пейзажы на свае вочы, пачынаеш лепш адчуваць культуру народа, яго сутнасць.

Дарэчы, і ў беларускіх краевідах таксама нямаю туманоў, марыва, асабліва пры лясах, азёрах, балотах... А ўсё гэта, даўно вядома, уплывае на характары людзей і, урэшце, на іх ментальнасць.

Вопыт веларыкшы

У калясцы веларыкшы я адчуваў сябе не вельмі ўтульна. Думалася: што я, хворы які ці, крыў Божа, бязногі? І мяне пасадзілі аднаго, а іншых членаў беларускай дэлегацыі – па двое. За што ж, думаю, павага такая? Кітайцы ўсміхаюцца, патлумачылі: вялікі надта, везці цяжка. Дык я трохі

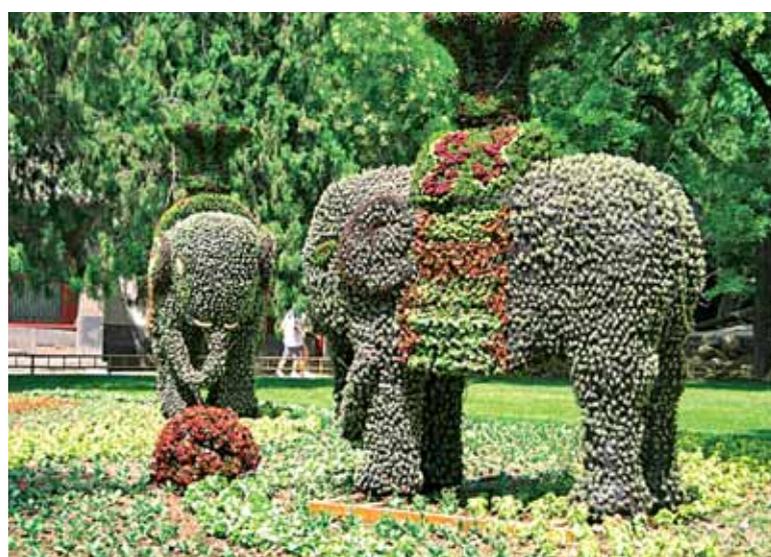
праехаў, папрасіў веларыкшу спыніцца і памянся з ім месцамі. Вёз яго, педалі круціў, але нядоўга. Бо не ведаў, як тармазіць...

Ля Вялікай кітайскай сцяны

Яе кавалак, кіламетры 3-4 з былых амаль 6 тысяч, рэстаўравалі і паказваюць турыстам. Кіламетраў за 80 ад Пекіна. Прыгожа, з падсветкай усё, але гэты, як кажуць, навабуд асаблівых эмоцый у мяне не абудзіў, як і ў першы раз: там няма духу гісторыі. А грандыёзная аўтэнтчная сцяна так разбурылася, што па ёй хадзіць небяспечна. Мне асабіста больш падабаецца пейзаж вакол сцяны: горы, кручы... Я на гэта больш глядзеў. І прытым ён вельмі зменлівы, як на моры. Гадзіны за паўтары, што мы былі там, некалькі разоў перамяніўся. Ну а сцяна – яна і ёсць сцяна: нежывая.

Жывапіс? Ёсць усё!

Паглядзеў вялізную выставу сучаснага кітайскага жывапісу, зробленую ў Пекіне да Алімпіяды. Сябры-мастакі, і не толькі яны, пытаюць: што за жывапіс у Кітаі? Не заўсёды ведаю, як адказаць. Памятаецца, раней жарт такі быў: маўляў, у Ірэнці ўсё ёсць. Так і ў Кітаі, калі казаць пра жывапіс. На выставе толькі некаторыя работы на спартыўную тэму, а так сабрана, мусіць, усё лепшае са зробленага за апошнія гадоў пяць. І там такая разнастайнасць! Прадстаўлены ўсе віды і жанры мастацтва, усе цяжэнні і напрамкі. Ад абстрактнага да рэалістычнага і натуралістычнага. І поп-арт, і імпрэсіянізм, і стыль традыцыйнага кітайскага жывапісу... Ёсць працы ў амерыканскім стылі, абсалютна сучасныя, ёсць падобныя на рускі жывапіс. Дарэчы, многа кітайцаў вучылася ў СССР, рускія мастакі выкладалі ў Кітаі, я нават часам пазнаваў на карцінах почырк такіх мэтраў савецкага жывапісу,

Фотаздымкі з кітайскага альбома Валерыя Шкаруб

як Мыльнікаў ці Маісеенка.

Калі ў нас была гутарка з міністрам культуры Кітая Цай У, ён запытаў у мяне пра тэндэнцыі ў беларускім жывапісе. Я расказаў і пацікавіўся яго мастацкімі прыхільнасцямі. Цай У адказаў прыкладна так: ён асабіста любіць рэалістычнае мастацтва, але як міністр культуры Кітая абавязаны і прымаць, і ўспрымаць, і падтрымліваць усе напрамкі мастацтва. Мудрая пазіцыя, на мой погляд.

Здаровая нацыя

Паўсюль я бачыў добрыя, прыветныя твары, усмешкі. Праўда, незразумела было, пра што кітайцы пры гэтым думаюць. Спадаба-

лася, які знешні выгляд у кітайцаў. Яны даволі сціпла апранутыя, няма ў адзенні нічога лішняга. Усе падцягнутыя. Здаровая нацыя відаць і па тым, што ідзеш вечарам – і бачыш у парках, на газонах пад дрэвамі заняткі па ушу. Моладзь на вуліцах спартыўна выглядае. Веласіпедаў у Пекіне бачыў няшмат – у асноўным ездзцы аўтамабілі. Уразілі і паэты, якія пішуць – іерогліфамі, вядома ж – вершы ў парках. І чым? Вадой на асфальце! Доўгім такім пэндзлем. Вада, вядома ж, хутка выпарваецца. І такое адчуванне было, што паэту ўсё роўна, чытае яго хто альбо не: ён настолькі захоплены працэсам. Такого мастацтва я нідзе дагэтуль не сустракаў.

Дарогу маладым!

Яўген Піменаў

Чатыры беларускія паэты ўвайшлі ў “доўгі спіс” міжнароднай прэміі “Садружнасць дэбютаў”: на гэтую ўзнагароду прэтэндуюць літаратары Цімур Каляеў, Рагнед Маляхоўскі, Янка Лайкоў і Аляксандр Спрычан.

Каардынатар праекта Алег Красноў паведаміў, што Міжнародная прэмія “Садружнасць дэбютаў” заснавана ў красавіку 2008 года Саветам па гуманітарным супрацоўніцтве СНД і Міждзяржаўным фондам гуманітарнага супрацоўніцтва дзяржаў-удзельніц СНД. Яна будзе прысуджацца штогод у адной з абласцей гуманітарнага супрацоўніцтва – у адпаведнасці з рашэннем заснавальнікаў.

У гэтым годзе вырашана адзначыць маладых паэтаў ва ўзросце да 35 гадоў. Усяго ў “доўгі спіс” прэміі ўключана 33 аўтары з 10 дзяржаў СНД. “Кароткі спіс” будзе абвешчаны ў пачатку верасня, а ў сярэдзіне гэтага ж месяца журы пад старшынствам вядомага дзеяча мастацтваў Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Азербайджана ў Расіі Палада Бюль-Бюль аглы назаве імёны пераможцаў і лаўрэатаў. Цырымонія ж узнагароджання адбудзецца на III Форуме творчай і навуковай інтэлігенцыі дзяржаў-удзельніц СНД, які пройдзе ў Душанбе.

Прастора для творчасці

Сяргей Кочатаў

Працэс стварэння твораў у выяўленчым, танцавальным і тэатральным жанрах спасцігалі ўдзельнікі міжнароднай дзіцячай летняй школы мастацтваў пры Музеі Марка Шагала, якая працавала ў Віцебску.

Дырэктар музея Людміла Хмяльніцкая паведаміла, што вучнямі школы сталі амаль 30 маладых талентаў 14-16 гадоў з Віцебска, Гомеля, Нінбурга (Германія) і Даўгаўпілса (Латвія). За 5 дзён яны прайшлі напружаную навучальную праграму з майстар-класаў харэографу і акцёраў-лялечнікаў.

Сёлета ў школе прыярытэтнай была работа з ляльным тэатрам, а партнёрам стаў Беларускі тэатр “Лялька” (Віцебск). Юныя творцы пераканаліся, што візуальны вобраз можна стварыць не толькі фарбамі ці алоўкам на палатне, але і ў прасторы. І гэта пад сілу харэографу або акцёру ляльнага тэатра. Удзельнікі школы працавалі з харэографамі, убачылі за куліс тэатра “Лялька”. Завяршальным акордам пяціднёўкі стаў перформанс у садзе Дома-музея Марка Шагала, дзе вучні прадставілі свае творы – новыя лялькі.

Звесткі з дагістарычных часоў

Рэшткі маманта выяўлены на адной з будаўнічых пляцовак Мінска

Вольга Бяляўская

Загадчык сектара археалогіі сярэднявечнага перыяду Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Аляксандр Мядзведзеў удакладніў, што рэшткі біўняў, зубоў

і шкілета маманта знойдзены падчас будаўнічых работ на глыбіні 4-7 метраў.

Па папярэдніх заключэннях, маманту было 3-4 гады, у зямлі яго косці праляжалі 20-40 тысяч гадоў. “Знойдзеныя рэшткі пройдуць спецыяльную экспер-

тызу, якая дазволіць дакладна вызначыць узрост маманта, — сказаў субяседнік. — Атрыманая інфармацыя будзе карыснай для атрымання звестак пра маршруты міграцыі мамантаў па тэрыторыі сучаснай Беларусі”.

Рэдкая знаходка